

کافه موسیقی

طرح نو
آهنگساز: حمید عسگری
کر مجلسی ملی ارمنستان
رهبر: روبرت ملکیان
ارکستر اپرا و باله ملی ارمنستان
رهبر: کارن دوگاریان
آواز: عبدالرزاق‌ستیمیان
ناشر: حوزه هنری
تاریخ نشر: پاییز ۹۳

طرح نو نام آلبومی است از حمید عسگری که حوزه هنری آن را اخیرا منتشر کرده است. این آلبوم با همکاری گروه کر مجلسی ملی ارمنستان به رهبری روبرت ملکیان و ارکستر اپرا و باله ملی ارمنستان به رهبری کارن دوگاریان اجرا و ضبط شده و شامل ۱۵ قطعه به نام‌های زیر در دو بخش است:

۱- الهی سینه‌ای ده آتش افروز (اثری برای کر براساس شهر وحشی‌یافتی)
۲- تو بیسو (تنظیم آواز محلی ایرانی برای کر)
۳- گل گندم (تنظیم آواز محلی ایرانی برای کر)
۴- پاییز - بارون (قسمت اول «سه تابلو برای کر»)

۵- زمستان سپیده بی‌پایان (قسمت دوم «سه تابلو برای کر»)
۶- بهار آفتابی (قسمت سوم «سه تابلو برای کر»)
۷- ملکا ذکر توگویم (اثری برای کر براساس شعر حکیم سنایی)
۸- ده‌ماند (قسمت اول سویت سمفونیک شکوه ایران)
۹- پرسپولیس (قسمت دوم سویت سمفونیک شکوه ایران)
کانات «طرح نو» (برای تکخوان باریتون، کر مختلط و ارکستر سمفونیک براساس غزل‌های حافظ)

۱۰- قسمت اول: خیز و در کاسه زر آب طربناکانداز
۱۱- قسمت دوم: زاهد ظاهرپست از حال ما آگاه نیست
۱۲- قسمت سوم «زلف پر باد مده / قسمت چهارم: بیا تا گل برافشانیم»

۱۳- جام جم (اثری برای تکخوان باریتون، فلوت، ابوا، کلارینت، هورن، ویولنسل و پیانو براساس چهار رباعی از خیام و تومانیان)

۱۴- تاملات (اثری برای ابوا و پیانو)

حمید عسگری در بروشور آلبومش نوشته است: «هر اثر موسیقی دستاورد تجربه سلوک است و برگی از سرگذشت روح. گویی آهنگساز با مکاشفه در عالم اصوات طرحی نو می‌گستراند یا درپچه‌ای بر ساحت آن می‌گشاید. سرانجام این سفر تابلویی آهنگین است که تجلی‌گاه یافته‌های قابل‌بیان اوست و هر تابلو نشانه‌ای در راهی نو است به سوی مقصدی تازه در دنیای شخصی آهنگساز؛ راهی که ممکن است به طرح نوین دیگری برسد و «طرح نو» نیز چنین است. امیدوارم که حاصل این جست‌وجوگری مورد توجه معنارایان واقع گردد.»

این آهنگساز که بیشتر به موسیقی کُرال علاقه‌مند است دکترا هنر در گرایش موسیقی‌شناسی از انستیتوی هنرهای زیبای آکادمی ملی علوم ارمنستان دارد و ضمنا کارشناسی فلسفه را نیز از دانشگاه تهران دارد. او اکنون عضو هیات‌علمی دانشگاه هنر و مشاور عالی مدیرکل مرکز موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد و عضو شورای تخصصی مرکز موسیقی حوزه هنری نیز است.

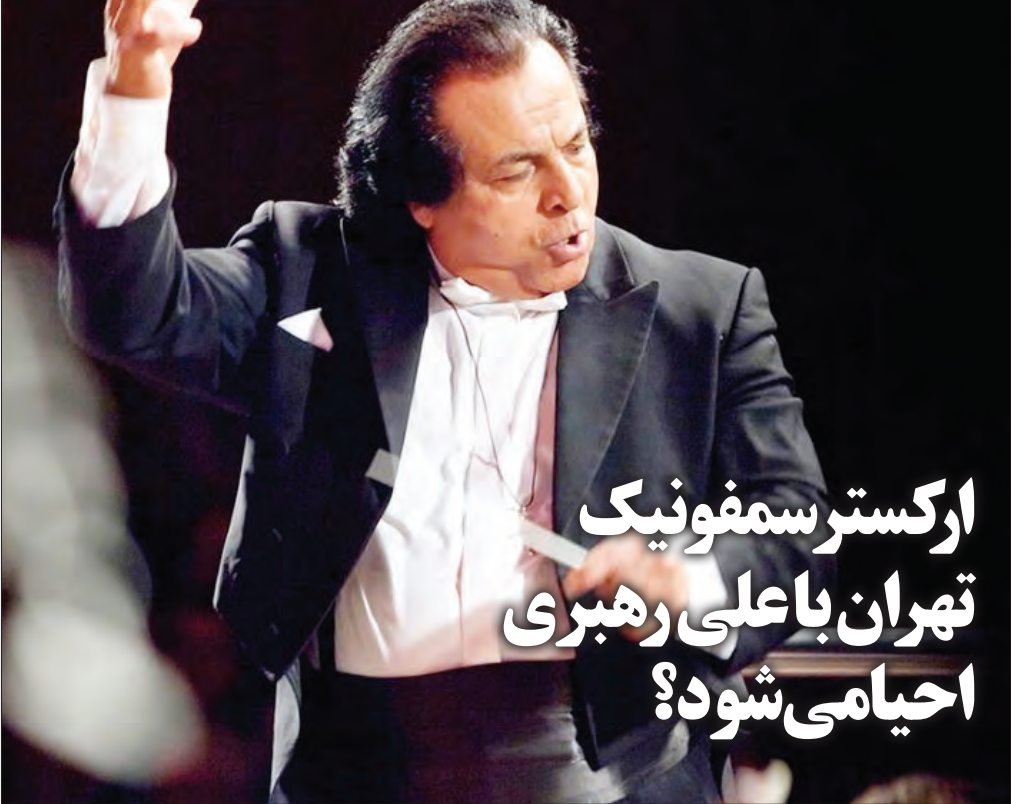
۱۱

موسیقی

www.Farheekhtegan.ir

Sat | 7 Mar 2015 | vol.06 | No. 1615

شنبه ۱۶ اسفند ۱۳۹۳ ■ ۱۶ جمادی‌الاول ۱۴۳۶ ■ ۷ مارس ۲۰۱۵ ■ شماره ۱۶۱۵

ارکستر سمفونیک تهران با علی رهبری احيامی‌شود؟

صبح چهارشنبه در تالار وحدت خبرنگاران اکثر رسانه‌ها در کنار یکدیگر جمع شده بودند تا در نشست خبری احيای ارکستر سمفونیک تهران شرکت کنند؛ ارکستری که احيای آن یکی از وعده‌های انتخاباتی رئیس‌جمهور منتخب در سال ۹۲ بود. اما مدیران مجموعه وزارت ارشاد در این یک سال و هشت ماه گذشته بعد از انتخابات تنها به اعلام خبر عدم تحقق بودجه لازم برای راه‌اندازی ارکسترها اکتفا کردند و تا آخرین ماه سال ۹۳ این وعده انتخاباتی را که باید زودتر از اینها محقق می‌شد، به تعویق انداختند. تا آنجا که در اختتامیه جشنواره موسیقی فجر در اول اسفندماه، این وزیر ارشاد بود که نوید احيای ارکسترها و تأمین بودجه لازم برای آنها را داد. حضور مشهورترین رهبر ارکستر ایران در سطح جهان یعنی علی رهبری (الکساندر رهبری)، در نشست خبری سیزدهم اسفندماه اتفاقی پیش‌بینی نشده بود که همه کارشناسان را با این حضور شگفت‌زده کرد. او که سال‌ها پیش به ایران آمده بود تا ارکستر سمفونیک تهران را، که آن روزها هنوز زنده بود و نفس می‌کشید، به اوج و شکوه برساند، در یک ماه و نیم حضورش پس از یک اجرا از ایران رفت و دیگر بازنگشت. به همین دلیل حضور دوباره او در مسند مدیر هنری ارکستر سمفونیک تهران، آن هم وقتی که دیگر ارکستری وجود ندارد و در یک سال گذشته مدام پیروز ارجمند، مدیر مرکز موسیقی وزارت ارشاد نام منوچهر صهبایی را به‌عنوان رهبر ارکستر سمفونیک تهران می‌برد، کمی دور از انتظار اما خوشایند است.

مدیر هنری تراز اول برای تیمی که وجود ندارد

۱ اقدام وزارت ارشاد در انتخاب رهبر ارکستری تراز اول برای مدیریت هنری ارکستر سمفونیک تهران، که اگر می‌بود اکنون ۸۱ سال داشت، قابل تحسین است، اما بپراه است، اگر فکر کنیم تمامی مشکلات ارکستر سمفونیک تهران که آن را در دولت قبلی به تعطیلی کشاند با حضور یک رهبر بزرگ حل‌شدنی است یا در اسرع وقت این راه‌اندازی به نتیجه مثبتی خواهد رسید. اما سخن اینجاست که انتخاب مدیرهنری ارکستر گام آخر تشکیل یک ارکستر است. هنوز ارکستر منحل‌شده سمفونیک تهران راه‌اندازی نشده و وجود خارجی ندارد، اما برای آن مدیرهنری انتخاب شده است دقیقاً همانند اینکه برای تیم

آنچه در نشست خبری پرسیده نشد؟

۲ کسی از خبرنگاران حاضر در سالن ازمدیرهنری جدید ارکستر سمفونیک نپرسید که آیا می‌داند در آزمون‌ی که برای ارکستر سمفونیک گذاشتند، که البته برخی کارشناسان به مفاد آزمون معترض بودند، چه تعداد نوازنده شرکت کردند و چه تعداد پذیرفته شده‌اند و به این ترتیب آیا می‌دانند ارکستری که ایجاد خواهند کرد چند نفره خواهد بود؟ چراکه علی رهبری همواره در سخنانش به مشخص بودن وضعیت اشاره داشته و همواره تاکید کرده است که باید اعضای ارکستر او وغذغای غیر از ناوختن نداشته باشند. آیا او می‌داند بنیاد رودکی و مرکز موسیقی ارشاد چه تعداد نوازنده با چه حقوقی در نظر گرفته‌اند؟

۳ هرچند در پایان نشست خبری ارکستر سمفونیک تهران، جمالی، مدیرعامل بنیاد رودکی، که مدت‌هاست در سکوت خبری به سر می‌برد، اعلام کرد که «قرارداد اعضای ارکستر سالانه و پوشش بیمه آنها قطعی و جدی است.» اما روز پنجشنبه اعضای پذیرفته شده در آزمون ارکستر سمفونیک تهران در حالی به دیدار با علی رهبری رفتند که هنوز قراردادی ندارند و خبری نیز از قراردادهای پیش از سال نو نیست. جالب اینجاست که مشکل اصلی به تعطیلی کشیده شدن ارکستر سمفونیک تهران در دولت قبلی عدم‌تعهد به قراردادهای بود و حقوقی که به‌رغم ناچیز بودن به نوازندگان ارکستر پرداخت نمی‌شد، اما اکنون با حضور علی

هرچند در پایان نشست خبری ارکستر سمفونیک تهران، جمالی، مدیرعامل بنیاد رودکی، که مدت‌هاست در سکوت خبری به سر می‌برد، اعلام کرد که «قرارداد اعضای ارکستر سالانه و پوشش بیمه آنها قطعی و جدی است.» اما روز پنجشنبه اعضای پذیرفته شده در آزمون ارکستر سمفونیک تهران در حالی به دیدار با علی رهبری رفتند که هنوز قراردادی ندارند و خبری نیز از قراردادهای پیش از سال نو نیست. جالب اینجاست که مشکل اصلی به تعطیلی کشیده شدن ارکستر سمفونیک تهران در دولت قبلی عدم‌تعهد به قراردادهای بود و حقوقی که به‌رغم ناچیز بودن به نوازندگان ارکستر پرداخت نمی‌شد، اما اکنون با حضور علی

آنچه مسلم است نوازندگان برگزیده برای ارکستر

سمفونیک تهران حتی اگر از اعضای ارکستر منحل‌شده قبلی باشند، اکنون چیزی در حدود سه سال است که برای اجرای سمفونی فعالیتی نداشته‌اند و از سن دور مانده‌اند. در نتیجه در نقطه پایین‌تر از صفر برای ارکستر احیا شده، قرار دارند و باید برای بالا بردن سطح نوازندگی خود بسیار تلاش کنند تا حداقل به نقطه آغازین قابل قبولی برسند. یعنی اعضای این ارکستر در حال احیا، حتی در سطحی به مراتب پایین‌تر از سطحی قرار دارند که ارکستر سمفونیک نیمه‌جان تهران پیش از انحلال قرار داشت. ارکستر نیمه‌جان آن روزها با انواع و اقسام اتهام‌ها از جمله ناتوانی فنی نوازندگان و بی‌نظمی در سر تمرین‌ها و

بی خبری منوچهر صهبایی

پیروز ارجمند در بخش دیگری از نشست خبری در پاسخ به اینکه چرا در یک سال گذشته از نام منوچهر صهبایی به‌عنوان رهبر ارکستر سمفونیک تهران یاد می‌شد، توضیح داد: «برنامه‌ریزی ما بعد از اینکه نتوانستیم در ابتدای امر با آقای رهبری به توافق برسیم، اسناد منوچهر صهبایی بود. البته اینجا لازم است یک نکته را بگویم که ما درباره آقای صهبایی رعایت اخلاق را کردیم و البته برخی از موارد هم هست که نمی‌شود آنها را رسانه‌ای کرد.»در پی تماس با منوچهر صهبایی که تا روز چهارشنبه به‌عنوان رهبر ارکستر سمفونیک تهران از او یاد می‌شد او اعلام داشت که این خبرها را از خبرنگاران شنیده و در این باره با او هیچ صحبتی نشده است. جالب اینجاست که این گونه برخوردها در دولت قبلی بسیار شایع بود اما در این دولت که کرامت انسانی باید در اولویت قرار داشته باشد نیز شاهدیم که گاهی روی می‌دهد.

سرآغاز: بوی بهار به ارکسترها می‌رسد

سرانجام برای احيای ارکستر سمفونیک تهران حرکتی عملی برداشته شد هرچند هنوز ارکستری دایر نشده است. تأمین بودجه شاه کلید حل مشکلات این احیا بود که سه سال و اندی است ارکستر را به انحلال کشانده است و در این روزهای پایانی سال که بوی بهار از تمام کارهای شتابزده مردم شهر می‌آید، بارقه‌های امید در چشم‌های منتظران احيای این ارکستر نیز دیده می‌شود.

اما با وضعیت اقتصادی که این روزها بودجه را دوباره تدوین ساخته آیا این بهار، زمستان ارکستر سمفونیک تهران را برخواهد چید تا دوباره رونق و شکوفایی فرهنگ و هنر را شاهد باشیم؟

اساسنامه ارکستر

۵ در نشست خبری پیروز ارجمند مدیرکل دفتر موسیقی وزارت ارشاد در سخنان خود گفت: «رسیدن به اساسنامه مشخص، تأمین منابع مالی و در پس آن ادامه حیات این منابع مالی، داشتن چارت و برنامه‌های سالانه و ماهانه ثابت، رپرتوار، آرشيو از دیگر مواردی بود که قبل از آغاز به کار ارکستر باید درباره آنها چاره‌های اساسی اندیشید.» که این سخنان خبر از کار کارشناسی شده و دقیق برای احيای ارکستر سمفونیک تهران داشت، اما از اینکه چرا اساسنامه و موارد مهم آن که دستخوش تغییرات شده‌اند سختی به میان نیامد، جای بحث است. باید از پیروز ارجمند پرسید آیا در اساسنامه ارکسترها همچنان زیرمجموعه بنیاد رودکی برای بیزینس قرار دارند یا مجزا شده‌اند یا اینکه برای آنها بودجه دولتی لحاظ شده است؟ آیا در اساسنامه اقدامی انجام شده تا هیچ مدیر دولتی در هیچ دوره‌ای نتواند ارکسترها را به انحلال بکشاند یا نتواند در پرداخت حقوق نوازندگان ارکستر قصوری داشته باشد؟ آیا نوازندگان از نظر قراردادی به مجموعه وزارت ارشاد منتقل شده‌اند یا همچنان بنیاد رودکی به بخشی نیمه‌خصوصی است قراردادهای نوازندگان را منعقد می‌سازد؟ آیا مشکلات «شتر گاو پلنگ» بودن ارکستر را که گاهی بنیاد رودکی گاهی دفتر موسیقی و گاهی معاونت هنری در حیات آن نقش دارند، کاملاً مرتفع ساخته‌اند یا همچنان در لایرنت این سه بخش وزارت ارشاد، ارکستر سمفونیک تهران دست به دست مدیریت خواهد شد؟

چه تضمینی وجود دارد؟

۶ علی رهبری در سخنانش عنوان کرد: «من بنا نبود به ایران بازگردم چون با دلخواری زیادی از ایران رفتم، همیشه دلم با ایران بوده اما امید نداشتم که بتوانم برای این کشور کاری کنم.» این همان بخش مهمی است که باید دید در یک سال و اندی که از آغاز به کار دولت تدبیر و امید می‌گذرد آیا در مجموعه وزارت ارشاد برای اینکه دوباره چنین اتفاقی برای علی رهبری تکرار نشود راهکاری اندیشیده شده است یا اینکه همه چیز به آینده موکل شده است.

بهت شورای فنی

۷ به علت اینکه در نشست خبری بلافاصله اعضای شورای فنی ارکستر سمفونیک تهران به ترتیب آقایان هوشنگ کامکار، سعید شریفیان، حمید عسگری و نادر مرتضی‌پور به همراه کسرت مایستر ارکستر سمفونیک معرفی شدند سراغ سعید شریفیان رفتیم و او را نیز همانند خودمان در بهت اعلام این خبر یافتیم. او نیز گفت که فعلا تا مشخص شدن حرفه‌های درباره شورای فنی طی هفته آخر صحبتی نخواهد داشت چراکه یک‌بارگی حضور علی رهبری نیز او را در بهت فروبرده است. البته این آهنگساز اعلام کرد که او پیشنهاد علی رهبری را او به مجموعه ارشاد داده است، اما هنوز از اعلام نام اعضای شورای فنی و اینکه چگونه همکاری خواهند داشت، اطلاعی ندارد.

ضمناً او اعتقاد دارد که مجموعه ارشاد این‌بار می‌خواهد کاری اصولی و درست انجام دهد و او احساس کرده که در احقاق این نیت می‌تواند کمک کند. و این گونه که از امتناع سعید شریفیان مشخص بود تصمیمات برای حضور علی رهبری در دقیقه نود اتفاق افتاده است و شورای فنی ارکستر نیز به همین شیوه انتخاب شده‌اند و نحوه همکاری این شورا با مدیر هنری و رهبر ارکستر هنوز تعریف نشده است و اینکه آیا علی رهبری به‌عنوان مدیر هنری شورای فنی را در کنار خود می‌پذیرد یا خیر؟ چراکه قراردادن شورای فنی ارکستر آن هم در جایی که مدیر هنری ارکستر علی رهبری است تامل بیشتری را می‌طلبد.

#

دیدگاه

از مصاحبه پیشین علی رهبری در سال ۹۱

آنچه علی رهبری به آن باور دارد

آن زمان حین ترک ایران، نامه‌ای سرگشاده برای وزیر فرهنگ وقت ایران نوشتم و در آن قید کردم که نوازندگان ارکستر آنقدر حقوق‌شان کم است که برای تأمین زندگی معمولی در تهران باید پنج، شش کار مختلف انجام دهند و این در هیچ کجای دنیا معمول نیست. درست است که رهبر ارکستر بین‌المللی هستم و ارکسترهایی در کشورهای مختلف را برعهده دارم اما تنها می‌توانم با ارکستری کار کنم که تمام تمرکزش روی موسیقی باشد؛ کاری که من انتظار دارم.

آن زمان آقای ارسلان کامکار، کنسرت مایستر، به من گفتند: «استاد بچه‌هایی را که می‌بینید با جان و دل در ارکستر تحت رهبری شما می‌نوازند و اگر شما از آنها راضی هستید به خاطر این است که بعد سال‌ها شما به ایران آمده‌اید و اینجا همه کاره‌اشان را کنار گذاشته‌اند. اگر شما بمانید و بخواهید کنسرت دیگری بدهید بچه‌ها بدبخت می‌شوند، برای اینکه کار دیگری نمی‌توانند بکنند.» البته به آقای وزیر بی‌احترامی نکردم اما نوشتم که اگر با این نوازندها به‌گونه‌ای انسانی برخورد شود و زندگی‌شان بتواند به‌گونه‌ای تأمین شود من حتما به ایران برمی‌گردم.

مدیر اجرایی، مدیر هنری و رهبر ارکستر چگونه باید باشد

اغلب رهبران مایلند هر دو سمت مدیر اجرایی و رهبر ارکستر را توانان داشته باشند که اشکال کار همین‌جاست. اساساً ما در ایران مدیر هنری نداریم. مشکل کار ما از بالااست و تا از بالا درست نشود هیچ‌گاه درست نمی‌شود. اول باید بگویم مدیر اجرایی چه نقشی دارد؟ به سبب اینکه مدیری هست که باید ناان‌آوری برای ارکستر داشته باشد. یعنی اگر بخواهید کارخانه کفشی بزیند اول ملاحظه می‌کنید که مدیرعامل چگونه سیستمی برای حقوق کارگران تنظیم می‌کند و بعد سراغ طراحی کفش و... می‌رود. در ایران عکسش را عمل می‌کنند.

به‌طور مثال توجه کنید برای ارکستر آزمون گذاشته‌اند که از مزخرف‌ترین کارهایی است که امروزه می‌توان کرد، چراکه نمی‌توان از کسی آزمون گرفت و نگفت که چه برنامه‌ای می‌خواهند با آنها به انجام برسانند.

مدیر هنری کیست؟

مدیر هنری باید رهبر درجه یک باشد. هرچه ارکستر ضعیف‌تر باشد رهبر باید بهتر باشد. مدیر اجرایی کسی است که مسئول تمام کارهای بقیه اعضاست حتی مسئول کارهای مدیر هنری و کنسرت مایستر. در تجربه ۱۲۰ ارکستری که آنها را رهبری کرده‌ام اگر پرسید کدام بهترین ارکستر بوده، آن ارکستری را می‌گویم که مدیر اجرایی بهتری داشته است. مدیر اجرایی کسی است که مسئول تمام کارهای بقیه اعضای ارکستر حتی مدیر هنری و کنسرت مایستر است. بعد از مدیر اجرایی مدیر هنری است و مدیر هنری کسی است که باید سطح کارش حرفه‌ای باشد. هرچه ارکستر ضعیف‌تر باشد باید رهبر بهتر باشد. اگر مدیر اجرایی درجه یک باشد به رهبر ارکستر یا مدیر هنری درجه یک نیاز دارد. رهبری که موزیسین‌ها به او اعتقاد داشته باشند. قبل از اینکه برای انتخاب اعضای ارکستر آزمون بگذارند، این دو نفر، مدیر اجرایی و هنری را درست انتخاب کنند. چیزی که در ایران هیچ‌وقت رعایت نشده است.

امنیت شغلی و بنگاه شادمانی

ایجاد امنیت شغلی مهم‌ترین اصل برای نوازندگان بوده و از راه‌اندازی ارکستر و برگزاری آزمون نیز مهم‌تر است. ایشان (معاونت هنری وقت، آقای شهاب‌آبادی) قبل از اینکه آزمون بگذارند ابتدا باید حقوقی برای نوازندگان معین کنند. ضمناً حقوقی را که برای نوازنده در نظر می‌گیرند باید به اندازه یک استاد دانشگاه باشد نه یک کارگر روزمزد. این حرف را هنگام خروج از ایران گفتم که وزارت فرهنگ و ارشاد در این سال‌ها تالار وحدت را به بنگاه شادمانی تبدیل کرده است. دولت‌ها، ارکستر را در سطح دنیا برای اجرای برنامه‌های مناسبتی و شادمانی تشکیل نمی‌دهند، ارکستر برای جشن نیست بلکه فرهنگ است. اما در ایران همانند مطرب‌های بنگاه شادمانی با نوازندگان ارکستر برخورد شده و با هر آزمون‌ی می‌توانند قوانین کار را زیرپا گذارده و نوازنده را از کار برکنار کنند. آقای وزیر نباید زیر چنین طرحی را امضا کند و اجازه بدهد چنین اتفاقی بیفتد.

